

تاریخ پنهان بهائیان

www.ketab.ir
تاریخ خانواده فراموش شده بهاء الله

سرشناسه: استستون، اریک

Stetson, Eric

عنوان و نام پدیدآور: تاریخ پنهان بهائیان؛ تاریخ خانواده فراموش شده بهاءالله / مؤلف اریک استستون؛ ترجمه و تحقیق حمید فرناق.

مشخصات نشر: تهران؛ نشر گوی، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۲۹۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۷-۶۷-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: عنوان اصلی: A lost history of the Baha'i Faith: the progressive tradition of Baha'ullah's forgotten family.

یادداشت: در تألیف کتاب حاضر از دست‌نوشته‌های منتشر نشده‌ای در اواسط دهه ۱۹۴۰ با عنوان "بهائیت" نوشته "شعاع‌الله بهائی" استفاده شده است.

عنوان دیگر: اریخ خانواده فراموش شده بهاءالله.

موضوع: بهائیکری -- تاریخ

Bahai Faith -- History

موضوع: بهائیان -- ایران -- تاریخ

Bahais -- Iran -- History

موضوع: بهائیان -- تاریخ

Bahais -- History

موضوع: بهائیکری -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

Bahai Faith -- Addresses, essays, lectures

شناسه افزوده: فرناق، حمید، ۱۳۳۸ -- مترجم

Farnagh, Hamid

شناسه افزوده: بهائی، شعاع‌الله

رده بندی کنگره: ۲۱۳۹۷-۵/الف/۲۳۳۰ BP

رده بندی هیوبی: ۲۹۷/۵۶۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۲۰۸۶۲

تاریخ پنهان بهائیان

(تاریخ خانواده فراموش شده بهاءالله)

مؤلف: اریک استستون

ترجمه و تحقیق: حمید فرناق

ناشر: انتشارات گوی

لیتوگرافی: نقش‌آور

چاپ و صحافی: پنج رنگ

نظارت چاپ: مهفام گرافیک

چاپ دوم: ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۷-۶۷-۰

تلفن مراکز پخش: ۲۲۸۹۸۴۲۵ - ۶۶۴۰۸۴۴۱ - ۶۶۹۵۰۰۱۰

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب انحصاراً محفوظ و متعلق به پایگاه خبری بهائی پژوهی است.

فهرست

- توضیحی مختصر ۹
- مقدمه‌ای از بهائی پژوهی ۳۵
- مقدمه ویراستار ۴۱
- پیش‌گفتار: ملیحه و نگار بهائی ۴۷
- پارادوکس آیین بهائی: اریک استستون ۶۱
- تعالیم و الواح و وصایای عبدالبهاء: شعاع‌الله بهائی ۸۱
- تکریم عبدالبهاء و شک و تردید درباره‌ی الواح و وصایای او: قمر بهائی ۱۰۷
- منزلت و جایگاه غصن اکبر، محمدعلی بهائی: شعاع‌الله بهائی ۱۱۳
- پیام به بهائیان امریکا: محمدعلی و بدیع‌الله بهائی ۱۱۹
- پیام محمدعلی افندی به مناسبت درگذشت عبدالبهاء: محمدعلی بهائی ۱۲۷
- مصاحبه با غصن اکبر: شعاع‌الله و محمدعلی بهائی ۱۳۳
- زندگی‌نامه خودنوشت محمدعلی بهائی: محمدعلی بهائی ۱۳۹
- الواح و وصایا: محمدعلی بهائی ۱۹۱
- تشییع جنازه محمدعلی بهائی: شعاع‌الله بهائی ۲۲۱
- در رثای محمدعلی و مرگ او: قمر بهائی ۲۲۵
- در ستایش ضیاء‌الله‌افندی، غصن اطهر: شعاع‌الله بهائی ۲۳۳
- رساله خادم‌الله: آقاجان کاشانی ۲۳۷
- حوادث پس از مرگ بهاء‌الله: محمدجواد قزوینی ۲۵۱
- نامه‌هایی درباره‌ی پسران بهاء‌الله: ژزاموند یمپلتون ۲۷۷
- زندگی‌نامه خودنوشت جرج ابراهیم خیرالله: جرج ابراهیم خیرالله ... ۲۹۳

فهرست

- مطالبی علیه عبدالبهاء: جرج ابراهیم خیرالله ۳۱۹
- سازمان و تعالیم بهائیان وحدت‌گرا: جرج ابراهیم خیرالله ۳۲۹
- تاریخ مختصر بهائی و گواهی: مجدالدین فرزند موسی ایرانی ۳۴۵
- علیه جنگ: نامه سرگشاده به رهبران جهانی: مجدالدین فرزند موسی ایرانی ۳۵۳
- یادداشت‌ها و خاطرات: شعاع‌الله بهائی ۳۵۹
- اهمیت وحدت: پیام به بهائیان: بدیع‌الله بهائی ۳۸۵
- آیین بهائی تحت رهبری شوقی افندی: شعاع‌الله بهائی ۳۹۱
- بیانیه‌هایی درباره اختلاف میان خانواده بهائی: قمر بهائی ۴۰۷
- پرده آخر: اریک استیون ۴۱۹
- ضمیمه الف: فهرست آثار بهاء‌الله: شعاع‌الله بهائی ۴۸۷
- ضمیمه ب: خانواده‌های بهاء‌الله و باب: اریک استیون ۴۹۰

www.ketab.ir

مقدمه‌ای از بهائی پژوهی

فعالیت‌های فکری و پژوهشی مؤسسه بهائی پژوهی که از سال ۱۳۸۵ و با تأسیس یک سایت گفتگو محور آغاز شده بود، با فراز و نشیب‌هایی در طول دوازده سال گذشته ادامه یافته است. هدف از تأسیس سایت بهائی پژوهی در آن مقطع، بررسی و پاسخگویی به تبلیغات تهاجمی برخی مبلغان بهائی در فضای مجازی بود. از همان ابتدا خط مشی و رویکرد اصلی این مجموعه بر اساس مطالعه و پژوهش بوده است. در طول این سال‌ها پژوهش و گفت‌وگو، تجربه‌های گرانبهایی در اندوخته پژوهشگران بهائی پژوهی قرار گرفته که استفاده از آن برای علاقه‌مندان به موضوع بهائیت، مغتنم است.

از سال ۸۷ و بر اساس نیاز به برخی مکتوبات فیزیکی و با همکاری انتشارات گوی، کتاب‌های مختلفی نیز از سوی این مؤسسه منتشر شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است. قطع کوچک خشتی کتاب‌های نخست که با محوریت یک موضوع منتشر می‌شد، مورد استقبال زیادی قرار گرفت و برخی مجلدات آن، در سال‌های بعدی مکرراً منتشر گردید.

اما نیاز به کارهای تحقیقی عمیق‌تر، همچنان احساس می‌شود. از سال ۱۳۹۱، مؤسسه بهائی پژوهی وارد انتشار کتاب‌های تحقیقی پژوهشی شد و آثار فاخر علمی را در این زمینه روانه بازار نشر کرد. در همان مقطع، بهائی پژوهی اعلام کرده بود که آماده است تحقیقات سایر اندیشمندان و پژوهشگران این عرصه را بعد از ارزیابی منتشر کند. همین اتفاق نیز رخ داد و آثار پژوهشی ارزنده‌ای بعد از آن تاریخ، به زیور طبع آراسته شد. کتاب‌هایی مانند «گوهر محیط»، «فرجام فرخنده»، «مسئله مشروعیت»، «نشیب و فراز»، «آرمان ادیان» و «درسنامه شناخت بهائیت» را می‌توان از مهم‌ترین تولیدات بهائی پژوهی در این دوره به شماره آورد. ادبیات حاکم بر این کتاب‌ها، چنان که بعداً نیز مکرراً از خوانندگان بهائی شنیده‌ایم، ادبیاتی به دور از ستیزه‌جویی است و وجهه همت این تألیفات، گشایش فضای علمی در شناخت بهائیت و البته در موضع نقد و بررسی این جریان است.

به موازات چاپ کتاب‌های پژوهشی، فصلنامه بهائی‌شناسی نیز ۱۲ شماره خود را در چهار سال اخیر منتشر کرد. شماره‌هایی که مقالات متنوع و متعددی از پژوهشگران این حوزه را در اختیار خوانندگان خود قرار داده و خوشبختانه مورد استقبال اهل علم نیز قرار گرفته است. فعالیت دیگر مهم در سال‌های اخیر در این مؤسسه، انتشار کتاب‌هایی با موضوع حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه است که به سبکی بدیع، به رشته تحریر درآمده و تلاش کرده است، با تذکرات کوتاه و کاربردی، توجه و تمسک به آن حضرت را در زندگی روزمره مؤمنان عینیت بخشد و خواننده را به ایجاد رابطه‌ای قلبی، توأم با فهم دقیق از جایگاه رفیع امامت و ولایت آن امام مهربان، رهنمون سازد.

شرکت در نمایشگاه‌های مختلف بین‌المللی کتاب و مطبوعات در طول سال‌های گذشته، این امکان را فراهم کرد تا با هم‌وطنان بهائی

خود، بی‌واسطه و رودررو، مذاکرات بسیار سودمندی را نیز تجربه کنیم که برخی از آنها، فراتر از یک جلسه در محیط نمایشگاه شد و تا مدت‌ها ادامه یافت. رویکردی که در تمام این گفتگوها مورد توجه کارشناسان و پژوهشگران بهائی پژوهی بوده، لزوم نگرش علمی و منطقی و به دور از تعصب و ایمان‌ورزی صرف به مسئله بهائیت است؛ رویکردی که برخی هم‌وطنان بهائی نیز از آن استقبال کرده‌اند. همچنین گزارش‌های متعددی از فعالیت‌های تبلیغی پیروان این آیین در اختیار مؤسسه بهائی پژوهی قرار گرفته و راهکارهای لازم علمی و دین‌مدارانه برای تقابل با این رویکرد در اختیار متقاضیان مسلمان قرار گرفته است. در عین حال، علاوه بر فرصت ایجاد شده در نمایشگاه‌های مختلف، گفتگوهای بسیار خوبی در دفتر مؤسسه با افرادی که تحت تأثیر تبلیغات برخی مبلغان بهائی قرار داشته‌اند، صورت پذیرفته و بسیاری از ابهامات و سؤالاتی که در ذهن ایشان نسبت به اسلام و وجود مقدس امام زمان عجل الله فرجه شکل گرفته بوده، بررسی و پاسخ گفته شده است. مراجعه این افراد به بهائی پژوهی عمدتاً از طریق معرفی اطرافیان و یا از طریق پایگاه بهائی پژوهی بوده که این روند ان شاء الله ادامه خواهد یافت.

از آنجا که مخاطب تبلیغات گسترده بهائیت، افراد غیر فارسی زبان نیز هستند، لذا بهائی پژوهی همزمان با وبگاه فارسی به تجهیز و بارگذاری مطالب گوناگون به زبان‌های انگلیسی و عربی نیز مبادرت نموده و امید است در آینده، انتشارات به این دو زبان نیز به زیور طبع آراسته گردد.

اینک برای تکمیل گام‌های پیشین، فعالیت‌های جدید در عرصه مطالعات بهائی پژوهی گشوده می‌شود. از آنجا که تشکیلات بهائی تبلیغات خود را تنها به ایران و کشورهای اسلامی معطوف نکرده‌اند و از میان سایر ملل و جوامع نیز عضوگیری می‌کنند، طبیعتاً برخی پیروان این آیین، از جوامع غربی هستند. در میان این افراد، پژوهشگرانی وجود دارند که بعد از

ورود به آیین بهائی و پذیرفتن الزامات آن، به مذاقه و تحقیق در مورد این دیانت پرداخته‌اند و بعضاً بعد از بررسی‌های همه جانبه، اعتماد خود را به تشکیلات بهائی از دست داده‌اند و یا از بهائیت رویگردان شده‌اند و یا با تشکیلات و سازمان بهائی، زاویه جدی پیدا کرده و از آن جدا شده‌اند. توجه به نظرات و چرایی جدایی و یا مبنا و منطق انتقادات این افراد از بهائیت از چند منظر، ضروری است:

۱. این افراد هیچ‌کدام پیش از باور یافتن به آیین بهائی، مسلمان نبوده‌اند. لذا نه تنها باور به خاتمیت رسول اکرم صلی الله علیه و آله نداشته‌اند، بلکه نبوت و رسالت آن حضرت را نیز نپذیرفته بودند. همچنین این افراد، پیش از گرویدن به بهائیت، اعتقاد به ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه نداشته‌اند. لذا اتهامات بی‌اساس و متعددی که در مورد منتقدان مسلمان به بهائیت مطرح می‌شود - نظیر تعصب داشتن به اسلام یا عدم توانایی برای کنار گذاشتن پیش‌زمینه‌های فکری اسلامی - اساساً در مورد چنین منتقدانی قابل طرح نیست.

۲. مبانی و نوع انتقادات این افراد از بهائیت نیز گوناگون است. برخی از ایشان به رویکردهای تشکیلاتی و به ویژه به بیت‌العدل جهانی معترض هستند و برخی دیگر، انتقادات تاریخی به روند این دیانت دارند و فی‌المثل، محمدعلی افندی را جانشین عباس افندی می‌دانند و بهائیت را پس از زعامت شوقی افندی نقد می‌کنند. برخی از آنان انتقادات سیاسی به بهائیت دارند و برخی تعالیم و احکام آن را مطابق نیازهای دوران حاضر نمی‌دانند.

۳. بسیاری از این منتقدان، از جامعه نخبگان و افراد تحصیل‌کرده غربی هستند و از نظر تحصیلات و سواد، در سطوح بالای فرهنگی قرار دارند. لذا ادبیات آنان، معمولاً ادبیاتی فاخر و به دور از تعصب است و مطالب

ایشان، معمولاً مستدل و مستند است. توجه به این شیوه کار و تدوین مطلب، از ضرورت‌های پژوهش در مورد آئین بهائی است.

لذا در جلسات متعدد و پس از بررسی آثار این منتقدان، ترجمه و نشر آثار بعضی از آنها تصویب شد و در اولویت قرار گرفت که اثر پیش‌رو نیز، از همان مجموعه آثار است. به اقتضای وضع نویسندگان و نحوه نقد آنان به بهائیت، ترجمه کتاب، کافی نمی‌نمود، بلکه لازم بود فرایندی گسترده‌تر از ترجمه در انتشار این کتاب‌ها مورد ملاحظه قرار گیرد. توجه به نکات ذیل در مورد این دسته از کتاب‌های بهائی پژوهی برای خوانندگان محترم خالی از لطف نیست:

۱. نویسندگانی که آثارشان برای ترجمه انتخاب شده است، اسلام را از منابع اسلامی اصل‌نیا موخته‌اند و منبع اصلی شناخت آنان از اسلام و رسول اکرم ﷺ و تاریخ ایران، غالباً منابع بهائی بوده است. این افراد به هنگام بازگشت از بهائیت و یا نقد آن، همان شناخت پیش‌گفته را به عنوان مفروضات اصلی پذیرفته‌اند و بعضاً انتقاداتی را نیز متوجه اسلام کرده‌اند که دور از واقعیت است. در چنین مواردی و با عنایت به آن که مخاطب این کتاب‌ها، محققان و پژوهشگران حوزه بهائی‌شناسی فرض شده‌اند و شمارگان انتشار این کتاب‌ها نیز محدود است، رعایت امانت را بر حذف این مطالب ترجیح داده‌ایم. درعین حال کوشش شده است تا در قالب پاورقی، پاره‌ای از خطاها گوشزد شود. هرچند که تلاش شده است از طولانی شدن پاورقی‌ها نیز جلوگیری شود.

۲. همه انتقادات این افراد به بهائیت نیز پذیرفته نیست و انتشار مطالب آنان، به معنی تأیید تمام نقدهای ایشان نیز نمی‌باشد. در چنین مواردی که احساس شده، اشتباه علمی بر نویسنده مستولی شده و نقد انجام شده منصفانه نیست نیز در پاورقی توضیحاتی ذکر شده است.

۳. برخی از این شخصیت‌ها، خارج از نقدهایشان به مسئله بهائیت، موضع‌گیری‌های سیاسی و اجتماعی خاصی نیز دارند که انتشار این کتاب‌ها، به هیچ عنوان به معنی تأیید مواضع اجتماعی و سیاسی آنان نیست. بلکه انتشار این آثار، تنها آینه‌ای از عکس‌العمل منتقدان غربی به بهائیت است که می‌تواند برای خوانندگان بهائی و مسلمان کتاب‌های بهائی پژوهی، مفید باشد.

در پایان ضمن تشکر از کلیه همکاران و همراهان مؤسسه بهائی پژوهی و انتشارات گوی، توفیق روز افزون را برای این عزیزان از درگاه خداوند متعال خواستاریم، بر آن امید که این تلاش‌ها، مرضی حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه قرار گیرد. بار دیگر از مؤلفان و پژوهشگرانی که در عرصه تولید علم به حوزه بهائی پژوهی، پرداخته‌اند، دعوت می‌کنیم تا با ارسال نظرات سودمند و نقدهای سازنده خود، ما را در مسیری که آغاز کرده‌ایم، یاری رسانند. همچنین از اصحاب قلم انتظار می‌رود با ارسال مقالات علمی به فصلنامه بهائی‌شناسی و یا پژوهش در زمینه‌های مختلف کلامی، تاریخی، سیاسی و اجتماعی حوزه بهائی پژوهی، مخاطبان و علاقه‌مندان را از دستاوردهای علمی برخوردار سازند.

بایگ‌خانه خبری بهائی پژوهی

اردیبهشت ۱۳۹۸